

GJ-014055

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

March / April - 2019

BAOOC-403 : Sanskrit

(Kathopnishad) (Core Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે એક મંત્રનો સવિવરણ અનુવાદ કરો : ૪
- (૧) पराञ्चि खानि व्यतृणत्स्वयंभूस्तस्मापराङ्पश्यति नान्तरात्मन् ।
कश्चिद्वीरः प्रत्यगात्मानमैक्षदावृत्तचक्षुरमृतत्वमिच्छन् ॥ २-१-१
- (૨) यदेवेह तदमुत्र यदमुत्र तदन्विह ।
मृत्योः स मृत्युमाप्नोति य इह नानेव पश्यति ॥ २-१-१०
- (બ) નીચેનામાંથી ગમે તે એક નોંધ લખો : ૧૦
- (૧) 'કઠોપનિષદ્' શાંતિપાઠ
- (૨) 'કેનોપનિષદ્' પરિચય
- ૨ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે એક મંત્રનો સવિવરણ અનુવાદ કરો : ૪
- (૧) पुरमेकादशद्वारमजस्यावक्रचेतसः ।
अनुष्ठाय न शोचति विमुक्तश्च विमुच्यते ॥ एतद्वै तत् ॥ २-२-१ ॥
- (૨) सूर्योयथा सर्वलोकस्य चक्षुर्नलिप्यते चाक्षुषैर्बाह्यदोषैः ।
एकस्तथासर्वभूतान्तरात्मा न लिप्यते लोकदुःखेन बाह्यः ॥ २-२-११ ॥
- (બ) નીચેનામાંથી ગમે તે એક નોંધ લખો : ૧૦
- (૧) પ્રશ્નોપનિષદ્ ।
- (૨) જીવાત્માની ગતિ
- ૩ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે એક ટૂંકનોંધ લખો : ૪
- (૧) 'કઠોપનિષદ્' તત્ત્વજ્ઞાન
- (૨) ઉપનિષદ્ શબ્દાર્થ

(બ) નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો : (કોઈપણ દશ) ૧૦

(૧) ૮ને સંસ્કૃતમાં લખાય.

(અષ્ટાન્, અષ્ટન્, અષ્ટો)

(૨) ૪૫ ને સંસ્કૃતમાં લખાય.

(પંચાશીત, પચ્ચત્વારિંશત્, ચત્વારિશત્)

(૩) ૯૦ ને સંસ્કૃતમાં લખાય.

(અશીતિ, નવતિ, નવન્)

(૪) ઉનશતમ્ ને સંખ્યામાં લખાય.

(૧૦૦, ૧૦૧, ૯૯)

(૫) $\sqrt{\text{દશ}}$ નું હેત્વર્થ ભૂતકૃદંતનું રૂપ થાય.

(દ્રષ્ટુમ્, દ્રષ્ટુમ્, દ્રષ્મ્)

(૬) $\sqrt{\text{જ્ઞા}}$ નું સંબંધક ભૂતકૃદંતનું રૂપ થાય.

(જ્ઞાત્વા, નાત્વા, યાત્વા)

(૭) $\sqrt{\text{ભક્ષ}}$ નું હેત્વર્થ કૃદંતનું રૂપ થાય.

(ભક્ષયિતુમ્, ભક્ષયિત્વા, ભક્ષયિત્ય)

(૮) નીચેના કૃદંતો ઓળખાવો.

ગન્તુમ્, દત્વા, પાતુમ્, હત્વા, લિખિતુમ્, વૃષ્ટ્વા, આનીય

(૯) $\sqrt{\text{કૃ}}$ નું વિધ્યર્થ ત્રી.પુ. એ.વ.નું રૂપ થાય.

(કુર્યાત્, કુર્યામ્, કુર્યુઃ)

(૧૦) શિક્ષકાઃ સહૃદયં પાઠનં ।

(કુર્યાત્, કુર્યુઃ, કુર્યાવ)

(૧૧) રાજા પ્રજાપાલકઃ ।

(ભવેત્, ભવઃ, ભવેવ)

(૧૨) ચાર બાળકો જાય છે. (સંસ્કૃતમાં લખો)

૪ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે એક મંત્રનો સવિવરણ અનુવાદ કરો :

૪

(૧) ભયાદસ્યાગ્નિસ્તપતિ ભયાન્તપતિ સૂર્યઃ ।

ભયાદિન્દ્રેશ્ચ વાયુશ્ચ મૃત્યુર્ધાવતિ પઞ્ચમઃ ॥ ૨-૩-૩

(૨) ઇન્દ્રિયેભ્યઃ પરં મનોમનસઃ સત્ત્વમુત્તમમ્ ।

સત્ત્વાદધિ મહાનાત્મા મહતોઽવ્યક્તમુત્તમમ્ ।

- (બ) 'કઠોપનિષદ્'નું તત્વજ્ઞાન ચર્ચો. ૧૦
- અથવા**
- (બ) 'કઠોપનિષદ્'ના આધારે યમે નચિકેતાને આપેલાં ત્રણ વરદાનોની ચર્ચા કરો. ૧૦
- ૫ (અ) નીચેનામાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો : ૮
- (૧) ઈશાવાસ્યમ્ ઉપનિષદ્માં મંત્રો છે.
(૯, ૧૮, ૨૦)
- (૨) પ્રશ્નોપનિષદ્માં કુલ પ્રશ્નો પૂછ્યા છે.
(૪, ૩, ૬)
- (૩) દ્વા સુપર્ણા સયુજા સખાયા । – આ વાક્ય ઉપનિષદ્માં આવે છે.
(પ્રશ્નોપનિષદ્, કેનોપનિષદ્, મુંડકોપનિષદ્)
- (૪) ત્યેન ત્યક્તેન ભુજ્જીથાઃ । – આ વાક્ય ઉપનિષદ્માં છે.
(કેનોપનિષદ્, કઠોપનિષદ્, ઇશાવાસ્યમ્ ઉપનિષદ્)
- (૫) સર્વલોકસ્ય ચક્ષુઃ ।
(સૂર્યઃ, ચન્દ્રઃ, વાયુઃ)
- (૬) સત્યનું મુખ પાત્ર વડે ઢંકાયેલું છે.
(રજતમય, કાસ્યમય, હિરણ્યમય)
- (૭) મુંડકોપનિષદ્ વેદની શાખા છે.
(અથર્વવેદ, શૌનકશાખા, યજુર્વેદ, કાઠકશાખા)
- (૮) પરબ્રહ્મનું સ્વરૂપ છે.
(સાકાર, સગુણ, નિરાકાર)
- (૯) 'કઠોપનિષદ્'ના પ્રત્યેક અધ્યાયમાં વલ્લી છે.
(૩, ૬, ૪)
- (બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જોડકાં જોડો : ૬
(અ)	(બ)
(૧) કેન ઇષિતમ્	પ્રાણી
(૨) પ્રેય	નિત્ય
(૩) ભૂત	અર્થવા
(૪) ધ્રુવમ્	કેનોપનિષદ્
(૫) બ્રહ્મા	જીવાત્મા
(૬) નચિકેતા	શ્રેય